

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΕΣ
ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕ ΔΡΑΜΑΣ

ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Α. ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ

Α1. Σύνδεση με ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟ –Άξονας ΔΡΑΜΑ-ΑΜΦΙΠΟΛΗ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

(Εξαιρετικά αναγκαίο και κύριο αίτημα των φορέων της Δράμας)

Κατασκευή του (Ε61) Καβάλα-Δράμα-Σέρρες (τμήματα Καβάλα-Δράμα και Δράμα-όρια νομού Σερρών) με εξασφάλιση της σύνδεσης του Ε61 με την Εγνατία οδό, με το κομμάτι Μπάφρα –Αμφίπολη. Η υφιστάμενη κατάσταση έχει αποτυπωθεί με έτοιμες μελέτες συγκεκριμένου οδικού τμήματος με την δυνατότητα κατασκευής κλειστού αυτοκινητοδρόμου στο τμήμα Δράμας – Αμφίπολης. Σχετικά στοιχεία έχει η ΠΕ Δράμας για τις μελέτες και την δυνατότητα δημοπράτησης του πρώτου τμήματος του άξονα.

Αναλυτικά αναφέρουμε και αποτελούν αναγκαιότητα να υλοποιηθούν τα κάτωθι έργα, ώστε να αναβαθμίσουν τόσο την θέση της Περιφέρειας, όσο και την ΠΕ Δράμας η οποία δυστυχώς είναι αποκομμένη από τους βασικούς οδικούς άξονες και έχει τους χειρότερους οικονομικούς δείκτες δηλαδή επηρεάζει συνολικά αρνητικά την περιφερειακή συνοχή και οικονομική σύγκλιση:

- **Η αναβάθμιση του κάθετου άξονα «Καβάλα-Δράμα-Σέρρες (Ε61)» σε κύριο Αναπτυξιακό Άξονα Διευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος καθώς και η συμπλήρωση και διόρθωση των δευτερευόντων αναπτυξιακών αξόνων με τον άξονα «Δράμα-Εξοχή Ελληνο Βουλγαρικά Σύνορα». Η προτεινόμενη ιεράρχηση των αναπτυξιακών αξόνων προκύπτει από την ανάγκη ολοκλήρωσης των πολυτροπικών μεταφορών και τη θέση ως προς τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών (ΔΕΔΜ). Οι Άξονες Ανάπτυξης της Περιφέρειας (άρθρο 7) ολοκληρώνονται, προκειμένου να εξυπηρετήσουν το ρόλο τους, με έργα βασικής προτεραιότητας όπως διατυπώνονται στη συνέχεια της εισήγησης για το οδικό δίκτυο, το σιδηροδρομικό δίκτυο και τα λιμάνια. Η Καβάλα προγραμματίζεται να συνδεθεί με τον Orient / East Med corridor μέσω του Ε61 (Καβάλα- Δράμα- Σέρρες). Στο πλαίσιο αυτό θεωρείται ως πρωταρχική επιλογή για την χώρα και για την ΠΑΜΘ η ενίσχυση κατά προτεραιότητα όλων των κάθετων αξόνων όπως περιγράφονται στα ΔΕΔ-Μ με την επέκταση του σχεδιασμού τους έως το θαλάσσιο μέτωπο της ΠΑΜΘ.**
- **Ο αυτοκινητόδρομος με όδευση Προμαχώνας -Σέρρες- Δράμα- Καβάλα, ο οποίος συμπεριλαμβάνεται στον Κανονισμό 1315/2013 της ΕΕ, που αφορά τα ΔΕΔ-Μ και αποτυπώνεται έτσι στους σχετικούς χάρτες και ενώ με τον ίδιο**

τρόπο αποτυπώνεται στο ΣΠΕΜ 2014-2025, εντούτοις στο σχέδιο ΥΑ προτείνεται με όδευση απευθείας Σέρρες-Καβάλα. Στο σχέδιο ΥΑ όπου αναφέρεται ο οδικός άξονας Καβάλα-Σέρρες (Ε61) ή Σέρρες Μπάφρα-Καβάλα κρίνεται απαραίτητο να διορθωθεί σε άξονα Καβάλα-Δράμα-Σέρρες (Ε61), διαφορετικά θα είναι ακόμη ένα τραγικό λάθος που αποκλείει την Δράμα για ακόμη μια φορά, με υπαιτιότητα της χώρας μας και κατά παράβαση του κανονισμού περί ΔΕΔ-Μ της ΕΕ.

Α2. Δευτερεύοντα αλλά σημαντικά αιτήματα

1. Βελτιώσεις Οδικού Άξονα Δράμας-Εξοχής (τμήμα Δράμα-Κ.Νευροκόπι, Εθνική Οδός Νο 57).
2. Ένταξη του Άξονα Δράμα-Εξοχή στο αναλυτικό Δίκτυο Διευρωπαϊκών Μεταφορών (ΔΕΔΜ)
3. Βελτίωση της Εθνικής Οδού Νο. 14 (Δράμα-Παρανέστι-Σταυρούπολη-Ξάνθη).

Β. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Η πώληση της ΤΡΕΝΟΣΕ –ΟΣΕ σε ιδιώτες θα διαμορφώσει σε πολύ μεγάλο βαθμό και την μελλοντική εξέλιξη και αναβάθμιση του σιδηροδρόμου. Βεβαίως ο σιδηρόδρομος αποτελεί σημαντικό μέσο μεταφοράς με τεράστιες κοινωνικές προεκτάσεις. Για τον λόγο αυτό η οποιαδήποτε χωρίς μελέτη αλλαγή της υφιστάμενης χάραξης, μπορεί να έχει κοινωνικές και οικονομικές αρνητικές επιπτώσεις. Η πρόταση μας για αναβάθμιση του υφιστάμενου δικτύου είναι η κάτωθι:

1. Βελτίωση σε εντοπισμένα τμήματα της σιδηροδρομικής γραμμής Στρυμόνας-Αλεξανδρούπολη και πλήρης ηλεκτροκίνηση με σηματοδότηση της υφιστάμενης σιδηροδρομικής γραμμής.
2. Συνδέσεις σιδηροδρομικού δικτύου με τις ΒΙΠΕ και τα ΒΙΟΠΑ.
3. Δημιουργία σιδηροδρομικού εμπορευματικού σταθμού στην ΠΕ Δράμας.
4. Σε περίπτωση υλοποίησης της μακροπρόθεσμης πρότασης για την Σιδηροδρομική Εγνατία «Κατασκευή νέας σιδηροδρομικής γραμμής Θεσσαλονίκη-Αμφίπολη/Νέα Ζίχνη-Καβάλα (Ν. Καρβάλη)-Τοξότες» όπως αναφέρεται στο χωροταξικό σχεδιασμό, **να υπάρξει ταυτόχρονα η σιδηροδρομική σύνδεση Δράμας-Καβάλας η οποία μπορεί να λειτουργήσει και ως προαστιακή**(υπάρχει επίσης αναφορά στο χωροταξικό σχεδιασμό). Η οποιαδήποτε νέα χάραξη που αποκόπτει την ΠΕ Δράμας (επίσης ΠΕ Σερρών)με κατάργηση ή απαξίωση της υφιστάμενης γραμμής, μας βρίσκει πλήρως αντίθετους.

Γ. Χωρική Διάρθρωση – Οικιστικό Δίκτυο

1. Στο σχέδιο ΥΑ του χωροταξικού να συμπεριληφθεί η «Αναβάθμιση του ρόλου των αστικών κέντρων Καβάλας, Δράμας, Ξάνθης ως πρωτευόντων εθνικών πόλων, στο πλαίσιο συγκρότησης ενός ενιαίου αναπτυξιακού πόλου» Η ανωτέρω πρόταση αποσκοπεί στο να υιοθετηθεί ως ανάδραση (πρόταση τροποποίησης) προς το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 128Α/03.07.2008) σύμφωνα με το άρθρο 23 του σχεδίου της ΥΑ του ΠΠΧΣΑΑ της ΠΑΜΘ.
2. Προτείνουμε στην ΥΑ να συμπεριληφθεί η συγκρότηση ενός ενιαίου λειτουργικού-αναπτυξιακού πόλου (δίπολο) αποτελούμενο από τα αστικά κέντρα του επιπέδου Δοξάτου – Καλαμπακίου, ως Δευτερεύον Περιφερειακό Αστικό Κέντρο και Τοπικό Αναπτυξιακό Κέντρο.
3. Το Τόξο Ποταμού Νέστου / Ορεινής Ροδόπης προτείνουμε να επεκταθεί δυτικά, ώστε να καλύψει το σύνολο του Δήμου Κ. Νευροκοπίου και μπορεί να αποτελέσει τη βάση για το σχεδιασμό Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης στο πλαίσιο του νέου ΕΣΠΑ (2014-2020) καθώς διαθέτει κρίσιμους πόρους (φυσικούς, πολιτιστικούς, ανθρώπινους και οικονομικών δραστηριοτήτων).
4. Στον Δήμο Προσοτσάνης να αναφερθεί το ΒΙΟΠΑ Προσοτσάνης ώστε να προκληθεί η αναγνώριση του και αναβάθμιση του σε οργανωμένο χώρο υποδοχής επενδύσεων.
5. Η ΔΕ Δράμας να χαρακτηριστεί ως ζώνη θερμοκηπιακών υποδομών.
6. Η Δήμος Δοξάτου-ΔΕ Νικηφόρου να συμπληρωθεί ως Ζώνη οινικής παραγωγής και Ζώνη με δυνατότητα εξόρυξης μαρμάρου στον ορεινό όγκο των Κυργίων.
7. Στην ΔΕ Παρανεστίου να γίνει αξιοποίηση στις Ιαματικές Πηγές Θερμιών.

Δ. Πρωτογενής Τομέας

1. Καθορισμός «Ζώνης Ανάπτυξης Θερμοκηπιακών Εγκαταστάσεων» στην περιοχή της Δράμας (όπου έχουν εγκατασταθεί και λειτουργούν σημαντικότερες θερμοκηπιακές επιχειρήσεις).
2. Στην κτηνοτροφία να υπάρξει η παροχή ενισχύσεων για τη δημιουργία ή τον εκσυγχρονισμό μικρών και μεσαίων εγκαταστάσεων μεταποίησης (τυροκομεία), με προτεραιότητα στις ορεινές περιοχές.
3. Είναι αναγκαίο να επιτραπεί η εγκατάσταση μονάδων μεταποίησης και επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων (ξηραντήρια, μονάδες προεπεξεργασίας, σιλό αποθήκευσης δημητριακών, διαλογητήρια – συσκευαστήρια φρούτων, ψυγεία, οινοποιία κλπ) κοντά στους χώρους παραγωγής, ακόμα και εντός της Γεωργικής Γης Υψηλής Παραγωγικότητας, περιφερειακά των αγροτικών και ημιαστικών οικισμών και εντός οργανωμένων υποδοχέων.
4. Η εκμετάλλευση του δασικού πλούτου της ΠΕ Δράμας αποτελεί ισχυρό πόλο οικονομικής ανάπτυξης του ορεινού όγκου. Επιβάλλεται η μ ενίσχυση των υποδομών και η παροχή σχετικών κινήτρων για τους υλοτόμους και τους συνεταιρισμούς υλοτόμων.

5. Προτείνεται να δοθεί ως κατεύθυνση η δημιουργία δημοπρατηρίων αγροτικών προϊόντων.
6. Βασική προτεραιότητα πολιτικής και στρατηγικής για τον αγροτικό τομέα πρέπει να είναι η καινοτομία, η διασύνδεση της παραγωγής με την έρευνα, η διάχυση αυτών των αποτελεσμάτων και η δια βίου εκπαίδευση των παραγωγικών φορέων. Προτείνεται άμεσα η ενίσχυση αυτών των καινοτόμων επενδύσεων πρωτογενούς τομέα.
7. Αναπτυξιακή προοπτική είναι για την περιοχή της Δράμας οι ιχθυοκαλλιέργειες στα εσωτερικά νερά (Σιδηρόνερο, Κεφαλάρι) με έντονα εξαγωγικό χαρακτήρα μιας εξ αυτών (οξύρρυγχος –χαβιάρι - Ρωσία). Η ενίσχυση για την ανάπτυξη τέτοιων επενδύσεων έχει έντονο εξαγωγικό χαρακτήρα και πρέπει να ενισχυθούν.

Ε. Δευτερογενής Τομέας – Μεταποίηση

1. Απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης λατομικών επιχειρήσεων με περιορισμό της γραφειοκρατίας και του χρόνου έκδοσης της άδειας.
2. **Προτεραιότητα Ενίσχυσης των κλάδων που προβλέπει η στρατηγική της RIS3 της Περιφέρειας ΑΜ-Θ. Ειδικότερα για την ΠΕ Δράμας, Εξόρυξη & Επεξεργασία Μαρμάρου, Αγροτοδιατροφικός τομέας(Παραγωγή Οίνου, Βιομηχανία Κρέατος & κρεατοσκευασμάτων, Γάλακτος και Γαλακτοκομικών Προϊόντων κ.α.), Υψηλή Τεχνολογία, Πολυμερή Πλαστικά, Επεξεργασία Ξυλείας, Χημικά & Πολυμερή Πλαστικά Ενέργεια).**
3. Στην ΔΕ Καλαμπακίου προτείνεται η δημιουργία ΕΠΕΒΟ (Επιχειρηματικού Πάρκου Ενδιάμεσου Βαθμού Οργάνωσης) στην περιοχή που έχει χαρακτηριστεί ως ΒΙΟΠΑ Καλαμπακίου (εκτάσεως 490 στρ και ενταγμένη ήδη στο ΓΠΣ Καλαμπακίου). Η χωροθέτηση ΕΠΕΒΟ δημιουργεί προϋποθέσεις για την ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, ενώ ταυτόχρονα αποδίδει προστιθέμενη αξία στις ήδη υπάρχουσες επιχειρηματικές δραστηριότητες. Η προτεινόμενη θέση του ΕΠΕΒΟ διασφαλίζει την προσβασιμότητα σε μεταφορικά δίκτυα (άξονας Δράμας Καβάλας), σε δίκτυο φυσικού αερίου και ισχυροποιεί το δίπολο Καλαμπακίου- Δοξάτου.
4. Βελτίωση της ΒΙΠΕ Δράμας (ΕΤΒΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) διότι στερείτε σύγχρονης μορφής και λειτουργίας. Το κόστος εγκατάστασης επιχειρήσεων και λειτουργίας είναι δυσανάλογα ακριβό των παροχών και των δυνατοτήτων φιλοξενίας.

ΣΤ. ΕΝΕΡΓΕΙΑ

1. Είναι απαραίτητη η αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός του δικτύου με απαραίτητα τεχνικά έργα της ΔΕΗ (ΔΕΔΔΗΕ) στην Δράμα (υποσταθμοί Δράμας). Το δίκτυο τεχνικά έχει προβλήματα και δεν υπάρχει δυνατότητα σύνδεσης ούτε αυτοπαραγωγών ενέργειας που έχουν εγκριθεί οι αιτήσεις τους, ούτε άλλων απαραίτητων ενεργειακών επενδύσεων. Από το 2015 είχαμε αποστείλει επιστολή στην ΔΕΔΔΗΕ ζητώντας να μπου αυτά τα έργα σε προτεραιότητα πράγμα το οποίο μέχρι σήμερα δεν έγινε. (Συνημμένη επιστολή Επιμελητηρίου).
2. Είναι απαραίτητη η μείωση του ηλεκτρικού ρεύματος στις επιχειρήσεις και κυρίως στο βιομηχανικό –βιοτεχνικό ρεύμα. Γενικότερα όμως οι Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας (ΥΚΩ) και το κόστος κιλοβατώρας πρέπει να μειωθούν για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας τόσο σε επιχειρήσεις όσο και σε καταναλωτές. Ειδικότερα το κόστος των μη διασυνδεδεμένων νήσων (επιδότηση καυσίμων) ουσιαστικά πρέπει να καταργηθεί μετά τα έργα σύνδεσης με την χερσαία Ελλάδα αλλά και την αύξηση των έργων ΑΠΕ (αιολικά, φωτοβολταϊκά). (συνημμένο).
3. Επιτάχυνση του έργου για την κατασκευή του δικτύου Φυσικού Αερίου (χαμηλής ή Μέσης Πίεσης αφορά την ΔΕΠΑ ΑΕ) για την σύνδεση των επιχειρήσεων και του αστικού ιστού, μετά την δημιουργία της ΕΠΑ Ανατολικής ΜακεδονίαςΘράκης. Η κατασκευή δικτύου μέσης και χαμηλής πίεσης φυσικού αερίου πέρα από τα αστικά δίκτυα να προβλέπεται και για τις βιομηχανικές εγκαταστάσεις. (Έχει ανακοινωθεί η έναρξη του έργου με κατασκευή πιλοτικού τμήματος 1,1 χλμ για το 2019)
4. Να προβλεφθεί η χρήση συμπιεσμένου φυσικού αερίου (CNG) και υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) από μεμονωμένους καταναλωτές της περιφέρειας ή/και την τροφοδοσία απομακρυσμένων τοπικών δικτύων διανομής.
5. Η αξιοποίηση του φυσικού αερίου για την ανάπτυξη μεγάλων θερμοκηπιακών μονάδων, να είναι προτεραιότητα κατασκευής του δικτύου και της σύνδεσης, ειδικότερα σε ζώνες με υφιστάμενες μονάδες.
6. Ολοκλήρωση των μεγάλων υδροηλεκτρικών έργων του Νέστου με την κατασκευή του αναρρυθμιστικού Φράγματος και ΥΗΣ Τεμένους. (Διαχρονικό αίτημα που δεν υλοποιεί η ΔΕΗ).
7. Τα σημαντικά περιθώρια αξιοποίησης που προσφέρει η βιομάζα (είτε γεωργικών υπολειμμάτων είτε ενεργειακών καλλιεργειών) για την παραγωγή ενέργειας καθώς και η εφαρμογή της τηλεθέρμανσης για αστική χρήση (υποστήριξη των εγκαταστάσεων δικτύων τηλεθέρμανσης) πρέπει να είναι μια από τις προτεραιότητες ενίσχυσης επενδύσεων, ειδικότερα σε περιοχές με όγκο γεωργικών υπολειμμάτων. Να υπάρξει παρέμβαση στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης με στόχο επενδύσεις παραγωγής ενέργειας από βιομάζα να εντάσσονται στο Leader.

8. Καθορισμός περαιτέρω αιολικών πεδίων στην Δράμα και βελτίωση της νομοθεσίας εγκατάστασης αιολικών πάρκων.
9. Χρειάζεται να γίνει αποδεκτή η πρόταση της περιφέρειας ΑΜ-Θ για την μελέτη του χωροταξικού ώστε να αποτυπωθεί το σύνολο των γεωθερμικών πεδίων, τα οποία πρέπει επιπλέον να αναφέρονται με συγκεκριμένο τρόπο στο σύνολο της μελέτης. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι δεν έχει αναφερθεί το γεωθερμικό πεδίο Θερμιών Παρανεστίου μαζί άλλα στην περιφέρεια. Η πρόταση έχει κατατεθεί με απόφαση του Περιφερειακού συμβουλίου ΑΜ-Θ. (συνημμένο).
10. Η βελτίωση των πληρωμών από τον ΛΑΓΗΕ ΑΕ είναι εμφανής στην μείωση των οφειλομένων προς τους παραγωγούς ενέργειας και κυρίως των φωτοβολταϊκών πάρκων. Παρόλα αυτά εξακολουθεί να επικρατεί μια αβεβαιότητα για την συνέχιση αυτού του καλού κλίματος, η οποία οφείλεται στα γενικότερα προβλήματα της ΔΕΗ και την δαιμονοποίηση των ΑΠΕ ως υπεύθυνων για την τιμή του ρεύματος. Σε αυτό το κλίμα έρχεται να προστεθεί και η απαράδεκτη τακτική των τραπεζών απέναντι στους δανειολήπτες παραγωγούς καθώς και η συμπεριφορά της φορολογικής διοίκησης να απαιτεί φόρους και εισφορές σε ανείσπρακτα έσοδα. Προώθηση των ΑΠΕ σε δημόσια και ιδιωτικά κτήρια.
11. Προώθηση προγράμματος για την μετατροπή των δημοσίων κτιρίων σε βιοκλιματικά.
12. Μείωση της εξάρτησης από το πετρέλαιο και εξοικονόμηση ενέργειας στο δημόσιο. (Πρόγραμμα Εξοικονομώ για Δημόσια Κτίρια)
13. Πρόγραμμα Εξοικονομώ αυτόνομο για επιχειρήσεις με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας και την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μέσα από την μείωση του ενεργειακού κόστους λειτουργίας.

Z. ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

1. Να υποστηριχθεί η δυνατότητα ανάπτυξης και χωροθέτησης υποδομών logistics στους κάθετους άξονες.
2. Σαφή χωροθέτηση στον αστικό ιστό και αλλαγή με βελτίωση των όρων αδειοδότησης, για την λειτουργία επιχειρήσεων υπηρεσιών αναψυχής & εστίασης.
3. Δημιουργία Ανοικτού Εμπορικού Κέντρου με την συμμετοχή εμπόρων μικρομεσαίων επιχειρήσεων (Υπάρχει αναλυτική πρόταση του Εμπορικού Συλλόγου Δράμας)

H. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

1. Κατόπιν της πρόσφατης ακύρωσης της τροποποίησης του Ειδικού Πλαισίου για το Τουρισμό κρίνεται αναγκαίο να προσαρμοστεί το σχέδιο ΥΑ στο ισχύον Ειδικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό.
2. Η ορθολογική αξιοποίηση του Χιονοδρομικού Κέντρου Φαλακρού και της Δυτικής Ροδόπης (Δάσος Ελατιάς, Παρανέστι Ιαματικές πηγές κλπ) δίνει

δυνατότητα στην τουριστική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής. Χρειάζεται η θέσπιση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου αξιοποίησης του ορεινού όγκου που θα περιλαμβάνει γενναίες παρεμβάσεις ώστε να αποτελέσει πόλο επενδύσεων στον εναλλακτικό Τουρισμό.

3. Η ΠΕ Δράμας σε συνδυασμό με την ΠΕ Καβάλας μπορούν να αποτελέσουν ισχυρό πόλο θρησκευτικού τουρισμού που όμως παραμένει ακόμη αναξιοποίητος.

Θ. ΠΑΙΔΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΑΕΙ-ΤΕΙ

1. Δημιουργία ερευνητικού κέντρου Μαρμάρου & Φυσικών πόρων
2. Αξιοποίηση των εγκαταστάσεων (βελτίωση αυτών) του δασικού χωριού Ελατιάς για εκπαίδευση φοιτητών δασολογίας (ΔΠΘ) και δασοπονίας (ΤΕΙ Δράμας)

Στέφανος Γεωργιάδης

Πρόεδρος Επιμελητηρίου Δράμας